

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Pismo Sejmu Śląskiego do pła Kowolla. Projekt ordynacji wyborczej i jego uzupełnienie, zaproszenie na posiedzenie Komisji Prawniczej, opracowanie wniosku Chrześcijańskiej Demokracji - Katowice, 04.10.1927 r.

Liczba stron oryginału

22

Liczba plików skanów

23

Liczba plików publikacji

23

Sygnatura/numer zespołu

TR 063.007

Data wydania oryginału

1927

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Digitalizacja

SEJM ŚLĄSKI

L.dz. 674/27

ZE

Katowice, dnia 4. października 1927

634/1

Do

Pana Posła Kowolla

Członka Komisji Prawniczej i Przedstawiciela

Klubu P.P.S.

w miejscu.

Powołując się na wyrażone przez Pp. Posłów
życzenie na posiedzeniu Komisji Prawniczej w dniu 3. paź-
dziernika, przesyłam w załączeniu:

*Osobnie
dane w tym R*

1/ Druk 827 /Wniosek w sprawie projektu ordynacji wybor-
czej./

2/ Uzupełnienie do druku 827, a mianowicie zestawienie
wszystkich punktów, co do których Pp. Członkowie
Komisji mieli zasięgnąć opinii, względnie decyzji
Swych Klubów.

W zestawieniu tem uwzględniłem jedynie sprawy za-
sadnicze, pomijając sprawy drugorzędne, co do których
stwierdzono jednomyślną opinię Komisji, oraz kwestje
natury formalno-wykonawczej.

Pozwólę sobie przypomnieć Szan.Pp. Członkom
Komisji, że za ogólną zgodą zwołaniem następne posiedzenie
na dzień 18. października br., jako na termin, na który
Członkowie Komisji będą posiadali już dyrektywy Swych Klu-
bów.

Początek posiedzenia o godz. 10 rano.

Dr. Rakowski.

Przewodniczący Komisji Prawniczej.

Klub Ch. D.

ZE

Wniosek

Klubu Ch. D. w sprawie projektu ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

Katowice, dnia 16. grudnia 1926 r.

Wnioskodawcy:

// Brzuska.	// Sobota.	// Fojkis.	// Kempka.
// Łukaszek.	// Kędzior.	// Sikora.	// Janicki.
	// Dr. Rakowski.	// Szymkowiakówna.	// Palarczyk.

Ustawa

z dnia 1927 roku

o prawie wyborczym
~~w przedmiocie Ordynacji Wyborczej~~ do Sejmu Śląskiego

Rozdz. I. Prawo wybierania.

Art. 1.

Prawo wyboru do Sejmu Śląskiego przysługuje wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej obojga płci, którzy w dniu wyłożenia list wyborczych

- a/ skończyli 25 rok życia,
- b/ zamieszkują w jednej z gmin Województwa Śląskiego,
- c/ są w posiadaniu honorowych praw obywatelskich, o ile niniejszą ustawą od wykonania wyboru wyraźnie nie są wyłączeni lub wykluczeni.

Stałe mieszkanie w danej gminie nie należy uważać za przerwane, jeżeli ktoś czasowo oddali się z niego, o ile z bliższych okoliczności nie wynika, że zamierzał istotnie zmienić swoje miejsce zamieszkania.

Art. 2.

Prawo wyboru i wybieralności nie przysługuje osobom wojskowym, znajdującym się w stałej lub czasowej czynnej służbie, nie wyłączając czasowo urlopowanych. Jednak prawo wybieralności nie jest ograniczonem odnośnie do członków armji, którzy, stojąc poza służbą prezencyjną, pełnią w myśl ustaw o służbie wojskowej chwilowo czynną służbę wskutek powołania na ćwiczenia celem wyszkolenia.

Art. 3.

Każdy wyborca może wykonywać prawo wyboru tylko osobiście i tylko w jednej gminie, chociażby nawet w kilku gminach posiadał miejsce zamieszkania.

Art. 4.

Prawo wybierania nie przysuguje:

- 1/ pozbawionym całkowicie lub częściowo własnowolności, tudzież upadłym dłużnikom w czasie trwania tego stanu;
 - 2/ pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej, względnie rodzicielskiej w czasie trwania tego stanu;
 - 3/ prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie, względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy, - na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy, w każdym razie przez lat 3. po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na dłuższy czas;
 - 4/ nadto odnośnie do obywateli, pochodzących z górnośląskiej części Województwa, z byłej dzielnicy Pruskiej i z Rzeszy Niemieckiej:
 - a/ pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu,
 - b/ prawomocnie skazanym za kradzież i sprzeniewierzenie /cz.2.rozdz.19.kodeksu karnego, obowiązującego w byłej dzielnicy Pruskiej/, oszustwo i nieuczciwość /cz.2.rozdz.22.kodeksu karnego/, lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież zbrodnie i występki, odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich /cz.2.rozdz.5 kodeksu/, a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat 3. po odcierpieniu kary;
 - 5/ ~~odnośnie do byłej dzielnicy austriacko-węgierskiej~~ (prawomocnie skazanym; *weality*)
 - a/ za zbrodnie przewidziane w austriackiej ustawie karnej, tudzież za przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa /par.460, 461, 463, 464, 512 ustawy karnej/;
 - b/ za przestępstwa przewidziane w par.1. ustawy z dnia 28 maja 1881 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych /Dz.P.P.nr.47/ wzgl. w par.2, 3. i 4. ces.rozp.z dnia 12.października 1914 r. /Dz.P.P.nr.275/;
 - c/ za przestępstwa przewidziane w par.1. ust.z dnia 25 maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji /Dz.P.P.nr.76/;
 - d/ za przekroczenia przewidziane w par.1, 2, 3, 4. i 5. ustawy z dnia 24.maja 1885 r., zawierających postanowienia karne o dopuszczalności osadzenia w domach pracy przymusowej lub w zakładach poprawczych /Dz.P.P.nr.98/;
 - e/ za przekroczenia przewidziane w par.1. ustawy z dnia 19.lipca 1877 r., zawierających przepisy, mające na celu położenie tamy opilstwu /Dz.P.P.nr.67/ i w par.523 i 524 u.k., jeśli orzeczono karę aresztu;
 - f/ za przestępstwa przewidziane w par.66 do 69. ustawy z dnia 5 lipca 1912 r. w przedmiocie wprowadzenia nowej ustawy o sile zbrojnej /Dz.P.P.nr.128/, o ile przestępstwo popełniono przeciwko polskiej sile zbrojnej;
 - g/ za przestępstwa przewidziane w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej /Dz.U.R.P.nr.67, poz.442/, względnie poprzednio obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeżeli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa;
 - h/ za występki przewidziane w ustawie z dnia 26.stycznia 1907 r. w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów /Dz.P.P. nr.18/, a to na czas określony w par.14. tejże ustawy;
 - i/ za przestępstwa przewidziane w par.11, 18. i 19. ustawy z dnia 16.stycznia 1896 r. o kupczeniu żywnością i niektórymi przedmiotami użytkowymi /Dz.P.P. nr.89 z roku 1897/;
- Pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach wymienionych w par.6. ust.1 do 10 ustawy z dnia 15.listopada 1867 r. /Dz.P.P.nr.131/ z chwilą odbycia kary przy zbrodniach, za które orzeczono kary co najmniej 5-letniego pozbawienia wolności - po 10-ciu latach po odbyciu kary, przy innych zbrodniach - po latach 5-ciu po odbyciu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach po upływie 3.lat po odbyciu kary.
- 6/ Odnośnie do byłej dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym:
 - a/ za zbrodnie, tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw /art.25. do 30.k.k./, tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych;
 - b/ za przestępstwa wymienione w art.79, cz.2, 149, 158.do 160, 168.cz.2. ust.2, 212.cz.2, 274.do 276, 277.cz.2, 279, 280.cz.2, 283, 351, 352, 420.ust.2, 427. do 429, 430.cz.1, 431, 432, 434.cz.2, 434, 435. cz.2, 438.do 441, 442. cz.3, 443.cz.3, 445, 446, 466, 500 cz.1.ust.2.502 cz.2, 505 cz.1, 515 do 521, 524 do 527, 529, 574 cz.1.i 2, 575, 578, 580, 599, 600, 601, 602, 607.do 612, 620. cz.3, 657, 658, 665, 673.cz.2. i 674.k.k. z r.1903.bez względu na wymiar orzeczenia kary;

- c/ za przestępstwa wymienione w art. 284. cz. 2, 285, cz. 2, 289 k.k. z r. 1903, jeżeli orzeczono jako karę główną co najmniej karę pozbawienia wolności;
- d/ za przestępstwa wymienione w art. 551, 552 cz. 1, 2 i 3, i 556. do 559 k.k. z r. 1900, jeżeli orzeczono jako karę główną przynajmniej karę trzymiesięcznego więzienia;
- e/ za przestępstwa przewidziane w cz. XXXII, XXXIII i XXXVI k.k. z r. 1900, jeżeli ustawa przewiduje karę więzienia lub karę surowszą;
- f/ za przestępstwa przewidziane w cz. IV. i XXVII. k.k. z r. 1900, jeśli ustawa przewiduje karę więzienia, zastępującego dom poprawy;
- g/ za przestępstwa przewidziane w ustawie z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej /Dz.U.R.P. nr. 20 poz. 104/, jeżeli wymierzono karę więzienia;
- h/ za występki przewidziane w dekrete z dnia 18. stycznia 1919 r. o postanowieniach karnych za przeciwdziałanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków poselskich /Dz.P.P. nr. 5, poz. 2/, jeżeli wymierzono karę pozbawienia wolności;
- i/ za przestępstwa, polegające na lichwiarskim wyzysku; pozbawienie prawa wybierania rozciąga się na czas trwania skutków przewidzianych w art. 25. do 30. k.k., a zresztą ustanie z upływem lat 3-ich po odbyciu kary, o ile przepis szczególny nie zawiera innego postanowienia.

zbrodnie

- 7/ prawomocnie skazanym: przez Sady Wojskowe za pospolite, wyszczególnione powyżej w ust. 4, 5. i 6, oraz za przestępstwa wojskowe, jeśli orzeczono utratę praw obywatelskich honorowych, lub postąpił na myśl art. 23, 24, 42. i 43. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 r. w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego /Dz.U.R.P. nr. 59, poz. 369/.

Jeżeli jakikolwiek z wyżej wymienionych wypadków zajdzie, lub ujawniony zostanie już po upływie terminu do wniesienia reklamacji, a Komisja Wyborczej zostanie w tym względzie przedłożony urzędowy dowód, nie może już żadna osoba wykonywać prawa wyborczego, pomimo wpisania jej do listy wyborczej.

To samo odnosi się do takiego wypadku, jeżeli dana osoba utraciła później obywatelstwo państwowe, lub jeżeli zostanie wykazane, że w myśl art. 2. niniejszej ustawy jest wyłączoną od wykonywania prawa wyboru.

Rozdział II. Wybieralność.

Art. 5.

Wybieralni do Sejmu Śląskiego są obywatele/łki/ Rzeczypospolitej Polskiej, posiadający czynne prawo wyborcze i zamieszkali w gminach ogłoszenia wyborów w Województwie Śląskiem, o ile do dnia ogłoszenia wyborów w Dz.U.R.P. ukończyli 30 lat.

O zakwestjonowaniu prawie wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Art. 6.

Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji sejmowej bezpłatny urlop.

Wojskowi w razie wyboru na posła zostają na czas trwania mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia munduru.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby.

Rozdział III.

Liczbę okręgów

Okręgi wyborcze /obwody głosowania/.

Art. 7.

Województwo Śląskie dzieli się na 48 okręgów wyborczych, liczących łącznie po 25.000 ludności na podstawie stanu stwierdzonego w dniu przejęcia górnośląskiej części Województwa Śląskiego przez Rzeczypospolitą Polską tj. w dniu 3. lipca 1922 r.

Miejscowości, liczące ponad 25.000 mieszkańców podzielone zostaną na odpowiednią ilość okręgów. O ileby pozostała nadwyżka, niedosięgająca 25.000, należy sąsiadną mniejszą gminę dołączyć do okręgu wyborczego, względnie okręgów wyborczych w danej miejscowości.

Art. 8.

Każdy poseł zostaje wybrany w osobnym okręgu.

Każdy okręg zostaje w celu głosowania podzielony na mniejsze obwody, które powinny się zgadzać o ile możliwości z obszarami gminnymi.

Przy ludniejszych gminach należy gminy podzielić na mniejsze okręgi głosowania w ten sposób, żeby na 1000 uprawnionych do głosowania przypadał jeden obwód.

Art. 9.

Okręgi wyborcze i ich granice oznaczy Rada Wojewódzka w osobnym rozporządzeniu.

Rozdział IV.

Zasady głosowania.

Art. 10.

W każdym okręgu wyborczym sporządza się listy wyborcze, w które należy wpisać uprawnionych do głosowania według nazwiska, imienia, wieku, zawodu i miejsca zamieszkania.

Listy wyborcze winny być najpóźniej na 4 tygodnie przed dniem wyborów wyłożone do publicznego wglądu. O wyłożeniu, tudzież o prawie i terminie wnoszenia reklamacyj należy wyborców publicznie uwiadomić przez obwieszczenie.

Reklamacje przeciwko listom wnosić należy w ciągu 8 dni od dnia wyłożenia listy u tej władzy, która ogłoszenie obwieszcza. Reklamacje winny być w ciągu następnych 2 tygodni załatwione, poczem zamyka się listy wyborcze. Tylko te osoby uprawnione są do głosowania, które zostały wpisane do listy wyborczej.

Przy wyborach ściślejszych, względnie poszczególnych nowych wyborach, które odbędą się w ciągu roku po ostatnich powszechnych wyborach, zestawienie i wyłożenie nowej listy wyborczej nie jest potrzebnem.

Art. 11.

Przeprowadzanie wyborów, oraz ustalanie wyniku wyborów jest publiczne.

Czynność przewodniczących, ławników i sekretarzy przy wyborach w obwodach wyborczych, oraz ławników przy ustalaniu wyniku wyborów w okręgach wyborczych jest urzędem honorowym i bezpłatnym.

Art. 12.

Prawo wyborcze wykonuje się osobiście przez kartki wkładane w zamkniętem i dla innych niedostępnem miejscu do nieprzejrzystej opieczętowanej koperty i przez włożenie zamkniętej koperty z kartką wyborczą do urny wyborczej. Kartki wyborcze muszą być z białego papieru i nie mogą być oznaczone żadnymi widocznymi znakami.

Art. 13.

Kartki wyborcze należy poza lokalem wyborczym zaopatrzyć w nazwisko kandydata, na którego wyborca swój głos chce oddać, piśmiennie lub w drodze druku.

Art. 14.

Wybory są bezpośrednie i odbywają się przez stwierdzenie absolutnej większości wszystkich głosów oddanych w jednym okręgu wyborczym. Jeżeli przy wyborach niewykaże się absolutna większość głosów, należy powtórzyć wybory pomiędzy tymi dwoma kandydatami, którzy otrzymali najwięcej głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga los.

Art. 15.

O ważności lub nieważności kartek wyborczych rozstrzyga, z zastrzeżeniem sprawdzenia przez Sejm Śląski, względnie przez Sąd Apelacyjny w Katowicach

wyłącznie Komisja Wyborcza okręgu wyborczego większością głosów.

Nieważne kartki wyborcze należy celem sprawdzenia przez Sejm, względnie Sąd Apelacyjny w Katowicach dołączyć do protokołu wyborczego. Kartki uznane za ważne przewodniczący Komisji Wyborczej opieczętowane i przechowuje tak długo aż Sejm, względnie Sąd Apelacyjny w Katowicach uzna ważność wyborów.

Art. 16.

Wybory powszechne winny się odbywać na całym obszarze Województwa Śląskiego w jednym dniu, wyznaczonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Dniem tym powinna być niedziela albo święto ustawowe.

Art. 17.

Rada Wojewódzka w specjalnym regulaminie wyda szczegółowe przepisy co do przeprowadzania wyborów do Sejmu Śląskiego, o ile to postępowanie nie jest unormowane już w niniejszej ustawie.

Regulamin ten może zostać zmieniony tylko za zgodą Sejmu Śląskiego.

Koszty za formularze potrzebne do wyborów, oraz koszty ustalenia wyniku wyborów ponosi Skarb Śląski, wszystkie inne koszty wyborów ponoszą poszczególne gminy.

Art. 18.

Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem

Art. 19.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Radzie Wojewódzkiej.

Wniosek Komisji Prawniczej
w sprawie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Ustawa z dnia 1927 r.
 w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Rozdział I. Czynne prawo wyborcze.

Art. 1.

Prawo wybierania posłów do Sejmu Śląskiego przysługuje wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej obojga płci, którzy w dniu wyłożenia list wyborczych:

- a/ skończyli 21 - - 23 - - 25 lat życia,
- b/ zamieszkują w jednej z gmin Woj. Śl. co najmniej od 6 miesięcy a w Województwie 1 rok,
- a/1. ewentualnie nie są pozbawieni prawa wybierania posłów do Sejmu Rzplitej, ewentualnie
- a/2. nie są pozbawieni czynnego prawa wyborczego z tytułu wynieszonej im kary sądowej za przestępstwa, których wyłączenie pada p.raśca prawny Komisji.

Art. 2.

Czynne i bierne prawo wyborcze nie przysługuje osobom wojskowym, znajdującym się w stałej lub czasowej czynnej służbie, nie wyłączając czasowo urlopowanych. Jednak prawo wybieralności przysługuje członkom armii, którzy, stojąc poza służbą przenoijną, pełnią w myśl ustaw o służbie wojskowej chwilowe czynną służbę wskutek powołania na ćwiczenia celem wyszkolenia.

Art. 3.

Każdy wyborca może wykonywać prawo wyboru tylko osobiście i tylko w jednej gminie, chociażby nawet w kilku gminach posiadał miejsce zamieszkania.

Rozdział II. Bierne prawo wyborcze.

Art. 4.

Na posłów do Sejmu Śląskiego ma prawo być wybrany każdy obywatel Rzplitej Polskiej bez różnicy płci, który

- a/ posiada czynne prawo wyborcze
- b/ do dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Urzędowym Rzplitej Polskiej ukończył 30 lat życia.

W wypadkach zakwestjonowania prawa wybieralności

rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelaacyjny w Katowicach.

Art. 5.

Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji sejmowej urlop. Nie wolno jednak im kandydować w okręgu ich czynności urzędowych.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby.

Rozdział III.

Okręgi wyborcze /obwody głosowania/

Art. 6

Zostaje wybranych 48 posłów.

Art. 7.

Obszar Województwa Śląskiego podzielony zostaje na 11 okręgów wyborczych, a mianowicie:

- a/ Okręgi, których granice odpowiadają granicom ówczesnych powiatów:
są to: Cieszyń, Bielsko, Katowice-wieś, Lubliniec, wybierają one po 3-ich posłów, okręgi Katowice-miasto i Król.-Huta wybierają po 4-ich posłów - czyli ogółem 6 okręgów wybiera 20 16 posłów.
- b/ Z powiatu Tarnogórskiego przyłączony zostanie Radzionków i Wielkie Piekary, które przyłączone zostaną do powiatu Świętochłowickiego. Rozporządzenie wykonawcze Rady Wojewódzkiej oznaczy ściśle granice tego przesunięcia z utworzonych w ten sposób okręgów wyborczych - Świętochłowickiego i Tarnogórskiego - pierwszy wybierac będzie 4-ech posłów, - drugi zaś 3-ich razem 7 posłów.
- c/ Z powiatów Pszczyńskiego i Rybnickiego utworzone zostaną trzy okręgi wyborcze: żorski i rybnicki; granice okręgu żorskiego oznaczy rozporządzenie wykonawcze Rady Wojewódzkiej. Utworzone w ten sposób trzy okręgi wyborcze wybierają po 3 posłów, razem 9 posłów.
- d/ Dwunastu posłów zostaje wybranych na listę wojewódzką. Wszystkie przepisy pochodzą z organizacji wyborczej, która obowiązywała w r. 1922 w przedmiocie listy państwowej, obowiązują w zastosowaniu do listy wojewódzkiej.

Rozdział IV.

Art. 8.

Zasady głosowania.

Każdy urząd gminny winien prowadzić stały wykaz osób uprawnionych do głosowania, według nazwiska, imienia, wieku zawodu i miejsca zamieszkania.

Te listy wyborcze winny być stale dostępne dla publicznego wglądu. Prawo i termin wnoszenia reklamacji określa rozp. Komisji Wojewódzkiej /Art.14/ uwzględnia się i także te reklamacje, które zostały wniesione na 8 dni. przed terminem wyboru.

Art. 9

Przeprowadzanie wyborów, oraz ustalanie wyniku wyborów jest publiczne.

Czynność przewodniczących ławników i sekretarzy przy wyborach w obwodach wyborczych, oraz ławników przy ustaleniu wyniku wyborów w okręgach wyborczych jest urzędem honorowym i bezpłatnym.

Art. 10.

Prawo wyborcze wykonuje się osobiście przez kartki składane w zamkniętem i dla innych niedostępnem miejscu do nieprzejrzystej ostemplowanej koperty i przez włożenie zamkniętej koperty z kartką wyborczą do urny wyborczej. Kartki wyborcze muszą być z białego papieru i nie mogą być oznaczone żadnymi widocznymi znakami.

Art. 11.

Kartki wyborcze należy poza lokalem wyborczym zaopatrzyć w numer listy, na którego wyborcę swój głos chce oddać, piśmiennie lub w druczku druku. Organizacja i grupy wyborcze istnieją na całym obszarze województwa, strzygają jeden i ten sam numer listy we wszystkich okręgach. Łączenie /blokowanie list wyborczych jest dozwolone. Obowiązują w tym względzie w zastosowaniu odnośne przepisy państwowej ordynacji wyborczej. Te same tryby i sprawy następstwa w razie wygaśnięcia mandatu.

Art. 12.

O ważności lub nieważności kartek wyborczych rozstrzyga z zastrzeżeniem sprawdzenia przez Sąd Apelaacyjny w Katowicach wyłącznie Komisja Wyborcza Okręgu wyborczego większością głosów.

Nieważne kartki wyborcze należy celem sprawdzenia przez Sejm, względnie Sąd Apelaacyjny w Katowicach dołą-

czyć do protokołu wyborczego. Kartki uznane za ważne przewodniczący Komisji Wyborczej opieczętowane i przechowywane tak długo, dopóki Sąd Apelacyjny w Katowicach nie uzna ważności wyborów.

Art. 13.

Wybory do Sejmu Śląskiego winny się odbywać na całym obszarze Województwa Śląskiego w jednym dniu, wyznaczonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Dniem tym powinna być niedziela albo święto ustawowe.

Art. 14.

Rada Wojewódzka oznacza granicę okręgów wyborczych i wyda szczegółowe przepisy co do przeprowadzenia wyborów do Sejmu Śląskiego, o ile to postępowanie nie jest ujęte już w niniejszej ustawie.

Regulamin ten może zostać zmieniony tylko za zgodą Sejmu Śląskiego.

Koszty za formularze potrzebne do wyborów, oraz koszty ustalenia wyniku wyborów ponosi Skarb Śląski, wszystkie inne koszty wyborów ponoszą poszczególne gminy.

Art. 15.

Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Art. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Radzie Wojewódzkiej.-

I.

Pierwszy Sejm Śląski może być rozwiązany dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej.

W wypadku takim wchodzi w życie przepis określony § 22 Ustawy konstytucyjnej z dnia 15. lipca 1920 r. /ustęp drugi.

II.

W razie gdyby pierwszy Sejm Śląski uległ rozwiązaniu przed uchwaleniem ustawy o ustroju wewnętrznym /art. 14 ust.konst.

W szczególności przed uchwaleniem ordynacji wyborczej nowe wybory odbyć się winny na mocy tych samych przepisów, na mocy których został wybrany pierwszy Sejm Śląski.

Komisja Prawnicza zebrana w pełnym komplecie dnia 3. października br. po przeprowadzeniu asosegółowych obrad nad wnioskiem w sprawie projektu ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego postanowiła upoważnić przewodniczącego, aby dla użytku klubów i w celu orientacji co do poszczególnych punktów jeszcze wątpliwych przestał klubom ponizsze

Z e s t a w i e n i e .

- Do art. 1.
pkt. a. Kluby zechcą się oświadczyć co do wieku uprawniającego do korystania z prawa wybierania.
- Pkt. b. Zachodzi pytanie, czy korystać z prawa głosowania mają osoby zamieszkujące już dłuższy czas w jednej i tej samej gminie, bądź na terenie województwa wogóle, - czy też żadnego ograniczenia w tym względzie nie potrzeba.
- Do art. 4. Komisja jednogłośnie przysłała do wniosku, że byłoby pożądaną ujęcie artykułu tego w mniej skomplikowanej formie. O ile jest możliwe, praktyczne rozwiązanie tego życzenia, zreferuje na najbliższem posiedzeniu p. ekspert prawny.
- Do art. 5. Kluby zechcą się oświadczyć, czy bierne prawo wyborcze /wybieralność/ przysługuje osobom, posiadającym czynne prawo wyborcze bez względu na to, jak długo zamieszkują na terenie województwa, oraz zechcą oświadczyć się co do proponowanej granicy wieku.
- Do art. 7,
i art. 8.
i art. 14. Kluby zechcą się oświadczyć, ile ma być okręgów wyborczych, względnie, czy mają być okręgi jednomandatowe /jak chce Ch.D./, lub 3 - 5 mandatowe /jak chce Klub H.P.R. i Klub Niemiecki/, czy ordynacja wyborcza w tym punkcie ma pozostać bez zmiany, /jak chce art. P.-S
- Do art. 10. Komisja jednogłośnie oświadczyła się za prowadzeniem stałych list wyborczych przez gminy.

Katowice, dnia 4. października 1927 r.

Przewodniczący Komisji Prawniczej:

K. Rakowski

Dr. Kazimierz Rakowski.

Opracowanie wniosku Ch.D.

w sprawie projektu ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego
dokonanej przez Komisję Prawniczą na posiedzeniach dn. 3 i
18 października 1927r.

Ustawa z dnia1927 r.

w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Rozdz. I. prawo wybierania

Art. 1.

Prawo wybierania posłów do Sejmu Śląskiego przy-
sługuje wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej obojga płci,
którzy w dniu wyłożenia list wyborczych:

- a/ skończyli 21 - - 23 - - 25 lat życia
- b/ zamieszkują w jednej z gmin Woj.Śl.conajmniej od 6 mie-
sięcy
- c 1/ ewentualnie
nie są pozbawieni prawa wybierania posłów do Sejmu
Rzplitej.
ewentualnie:
- c 2/ nie są pozbawieni czynnego prawa wyborczego z tytułu
wymierzonej im kary sądowej za przestępstwa, których
wyliczenie poda p.radca prawny Komisji.

Art. 2.

Czynne i bierne prawo wyborcze nie przysługuje
osobom wojskowym, znajdującym się w stałej lub czasowej czynnej
służbie, nie wyłączając czasowo urlopowanych. Jednak prawo
wybieralności nie jest ograniczone~~ę~~ odnośnie do członków armji
którzy, stojąc poza służbą prezencyjną, pełnią w myśl ustaw
o służbie wojskowej chwilowo czynną służbę wskutek powołania
na ćwiczenia celem wyszkolenia.

Art. 3.

Każdy wyborca może wykonywać prawo wyboru
tylko osobiście i tylko w jednej gminie, chociażby nawet w
kilku gminach posiadał miejsce zamieszkania.

Rozdział II. Wybieralność

Art. 4.

Posłami do Sejmu Śląskiego mają prawo być
wybrani obywatele Rzplitej Polskiej obojga płci, którzy:

- a/ posiadają czynne prawo wyborcze
- b/ do dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku urzędowy
~~Rzeczypospolitej~~ ~~Polskiej~~

Rzplitej Polskiej ukończyli 30 lat życia.²

W wypadkach zakwestjonowania prawa wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Art. 5.

Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji sejmowej bezpłatny urlop.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby.

Rozdział III.

Okręgi wyborcze /obwody głosowania/

Art. 6.

Liczbę mandatów poselskich do Sejmu Śląskiego ustala każdorazowo Rada Wojewódzka w odnośnym rozporządzeniu wykonawczym w ten sposób, aby na każde pełne 25 tysięcy ludności przypadał 1 poseł.

Za podstawę obliczenia uważa się zawsze ostatni ~~urzędowy~~ spis ludności.

Art. 7.

1/ Ilość okręgów wyborczych odpowiadać winna liczbie posłów mających być wybranymi

ewentualnie

2/ Województwo Śląskie winno być podzielone na 16 okręgów wyborczych.

Każdy okręg wyborczy wybiera 3 posłów w głosowaniu proporcjonalnym

ewentualnie

3/ Województwo Śląskie ~~wybranych~~ winno być podzielone na 12 okręgów.

Każdy okręg wybiera 4 posłów w głosowaniu proporcjonalnym.

Rozdział IV.

~~art. 8~~
Zasady głosowania.

Każdy urząd gminny winien prowadzić stały wykaz osób uprawnionych do głosowania, według nazwiska ~~imienia~~, wieku zawodu i miejsca zamieszkania.

Te listy wyborcze winny być co miesiąc uzupełniane i stale dostępne dla publicznego wglądu. O prawie i terminie wnoszenia reklamacji należy wyborców publicznie uwiadomić przez obwieszenie. Reklamacje wnosić należy w ciągu 8 dni od dnia wyłożenia listy u tej władzy, która ogłoszenie obwieściła. Reklamacji się nie załatwia w ciągu ostatnich 8 dni przed terminem wyboru.

Art. 9.

Przeprowadzanie wyborów, oraz ustalanie wyniku wyborów jest ~~publiczne~~.

Czynność przewodniczących ławników i sekretarzy przy wyborach w obwodach wyborczych, oraz ławników przy ustalaniu wyniku wyborów w okręgach wyborzych jest urzędem honorowym i bezpłatnym.

Art. 10.

Prawo wyborcze wykonuje się osobiście przez kartki wkładane w zamkniętą i dla innych niedostępną miejscem do nieprzejrzystej ostemplowanej koperty i przez włożenie zamkniętej koperty z kartką wyborczą do urny wyborczej. Kartki wyborcze muszą być z białego papieru i nie mogą być oznaczone żadnymi widocznymi znakami.

Art. 11.

Kartki wyborcze należy poza lożem wyborczym zaopatrzyć w nazwisko kandydata, na którego wyborca swój głos chce oddać, piśmiennie lub w drodze druku.

Ewentualnie dochodzi art. 11.b., o ileby został przyjęty punkt 1. art. 7.:

Wybory są bezpośrednie i odbywają się przez stwierdzenie absolutnej większości wszystkich głosów oddanych w jednym okręgu wyborczym. Jeżeli przy wyborach nie wykaże się absolutnej większości głosów, należy powtórzyć wybory pomiędzy tymi dwoma kandydatami, którzy otrzymali najwięcej głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga los.

Art. 12.

O ważności lub nieważności kartek wyborczych rozstrzyga z zastrzeżeniem sprawdzenia przez Sejm Śląski, względnie przez Sąd Apelacyjny w Katowicach wyłącznie Komisja Wyborcza okręgu.

gu wyborczego większością głosów.

Nieważne kartki wyborcze należy celem sprawdzenia przez Sejm, względnie Sąd Apelacyjny w Katowicach dołączyć do protokołu wyborczego. Kartki uznane za ważne przewodniczący Komisji Wyborczej opieczętowane i przechowuje tak długo, aż Sejm, względnie Sąd Apelacyjny w Katowicach uzna ważność wyborów.

Art. 13.

Wybory do Sejmu Śląskiego winny się odbywać na całym obszarze Województwa Śląskiego w jednym dniu, wyznaczonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Dniem tym powinna być niedziela albo święto ustawowe.

Art. 14

Rada Wojewódzka oznacza granicę okręgów wyborczych i wyda szczegółowe przepisy co do przeprowadzania wyborów do Sejmu Śląskiego, o ile to postępowanie nie jest unormowane już w niniejszej ustawie.

Regulamin ten może zostać zmieniony tylko za zgodą Sejmu Śląskiego.

Koszty za formularze potrzebne do wyborów, oraz koszty ustalenia wyniku wyborów ponosi Skarb Śląski, wszystkie inne koszty wyborów ponoszą poszczególne gminy.

Art. 15.

Ustawa niniejsze obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Art. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Radzie Wojewódzkiej.

Opracowanie projektu Ch.D.

w sprawie projektu ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego dokonano przez Komisję Prawniczą na posiedzeniach dn. 3 i 18 października 1927r.

- - - - -

Ustawa z dnia1927 r.

w przedmiocie ordynacji wyborczej do Sejmu Śląskiego.

Rozdz. I. prawo wybierania

Art. 1.

Prawo wybierania posłów do Sejmu Śląskiego przysługuje wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej obojga płci, którzy w dniu wyłożenia list wyborczych:

- a/ skończyli 21 - - 23 - - 25 lat życia
- b/ zamieszkują w jednej z gmin Woj.Śl.conajmniej od 6 miesięcy
- c 1/ ewentualnie nie są pozbawieni prawa wybierania posłów do Sejmu Rzplitej.
ewentualnie:
- c 2/ nie są pozbawieni czynnego prawa wyborczego z tytułu wymierzonej im kary sądowej za przestępstwa, których wyliczenie poda p.radca prawny Komisji.

Art. 2.

Czynne i bierne prawo wyborcze nie przysługuje osobom wojskowym, znajdującym się w stałej lub czasowej czynnej służbie, nie wyłączając czasowo urlopowanych. Jednak prawo wybieralności nie jest ograniczonem odnośnie do członków armji którzy, stojąc poza służbą prezencyjną, pełnią w myśl ustaw o służbie wojskowej chwilowo czynną służbę wskutek powołania na ćwiczenia celem wyszkolenia.

Art. 3.

Każdy wyborca może wykonywać prawo wyboru tylko osobiście i tylko w jednej gminie, chociażby nawet w kilku gminach posiadał miejsce zamieszkania.

Rozdział II. Wybieralność

Art. 4.

Posłami do Sejmu Śląskiego mają prawo być wybrani obywatele Rzplitej Polskiej obojga płci, którzy:

- a/ posiadają czynne prawo wyborcze
 - b/ do dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku urzędowy
- ~~Rzplitej Rzplitej~~

Rzplitej Polskiej ukończyli 30 lat życia.²

W wypadkach zakwestjonowania prawa wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Apelacyjny w Katowicach.

Art. 5.

Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania kadencji sejmowej bezpłatny urlop.

Lata spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego liczą się do lat służby.

Rozdział III.

Okręgi wyborcze /obwody głosowania/

Art. 6.

Liczbę mandatów poselskich do Sejmu Śląskiego ustala każdorazowo Rada Wojewódzka w odnośnym rozporządzeniu wykonawczem w ten sposób, aby na każde pełne 25 tysięcy ludności przypadał 1 poseł.

Za podstawę obliczenia uważa się zawsze ostatnio urzędowy spis ludności.

Art. 7.

1/ Ilość okręgów wyborczych odpowiadać winna liczbie posłów mających być wybranymi

ewentualnie

2/ Województwo Śląskie winno być podzielone na 16 okręgów wyborczych.

Każdy okręg wyborczy wybiera 3 posłów w głosowaniu proporcjonalnem

ewentualnie

3/ Województwo Śląskie winno być podzielone na 16 okręgów.

Każdy okręg wybiera 4 posłów w głosowaniu proporcjonalnem.

Rozdział IV.

Zasady głosowania.

Każdy urząd gminny winien prowadzić stały wykaz osób uprawnionych do głosowania, według nazwiska, imienia, wieku, zawodu i miejsca zamieszkania.

Te listy wyborcze winny być co miesiąc uzupełniane i stale dostępne dla publicznego wglądu. O prawie i terminie wnoszenia reklamacji należy wyborców publicznie uwiadomić przez obwieszenie. Reklamacje wnosić należy w ciągu 8 dni od dnia wyłożenia listy u tej władzy, która ogłoszenie obwieszcza. Reklamacji się nie załatwia w ciągu ostatnich 8 dni przed terminem wyboru.

Art. 9.

Przeprowadzanie wyborów, oraz ustalanie wyniku wyborów jest policzone.

Czynność przewodniczących ławników i sekretarzy przy wyborach w obwodach wyborczych, oraz ławników przy ustalaniu wyniku wyborów w okręgach wyborczych jest urzędem honorowym i bezpłatnym.

Art. 10.

Prawo wyborcze wykonuje się osobiście przez kartki wkładane w zamkniętą i dla innych niedostępną miejscem do nieprzejrzyistą ostateczną koperty i przez włożenie zamkniętej koperty z kartką wyborczą do urny wyborczej. Kartki wyborcze muszą być z białego papieru i nie mogą być oznaczone żadnymi widocznymi znakami.

Art. 11.

Kartki wyborcze należy poza lokalem wyborczym zaopatrzyć w nazwisko kandydata, na którego wyborca swój głos chce oddać, piśmiennie lub w drodze druku.

Ewentualnie dochodzi art. 11.b., o ileby został przyjęty punkt 1. art. 7.:

Wybory są bezpośrednie i odbywają się przez stwierdzenie absolutnej większości wszystkich głosów oddanych w jednym okręgu wyborczym. Jeżeli przy wyborach nie wykaże się absolutną większość głosów, należy powtórzyć wybory pomiędzy tymi dwoma kandydatami, którzy otrzymali najwięcej głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga los.

Art. 12

O ważności lub nieważności kartek wyborczych rozstrzyga z zastrzeżeniem sprawdzenia przez Sejm Śląski, względnie przez Sąd Apelacyjny w Katowicach wyłącznie Komisja Wyborcza okręgu

gu wyborczego większością głosów.

Nieważne kartki wyborcze należy celem sprawdzenia przez Sejm, względnie Sąd Apelacyjny w Katowicach dołączyć do protokołu wyborczego. Kartki uznane za ważne przewodniczący Komisji Wyborczej opieczętowane i przechowuje tak długo, aż Sejm, względnie Sąd Apelacyjny w Katowicach uzna ważność wyborów.

Art. 13.

Wybory do Sejmu Śląskiego winny się odbywać na całym obszarze Województwa Śląskiego w jednym dniu, wyznaczonym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Dniem tym powinna być niedziela albo święto ustawowe.

Art. 14

Rada Wojewódzka oznacza granicę okręgów wyborczych i wyda szczegółowe przepisy co do przeprowadzania wyborów do Sejmu Śląskiego, o ile to postępowanie nie jest unormowane już w niniejszej ustawie.

Regulamin ten może zostać zmieniony tylko za zgodą Sejmu Śląskiego.

Koszty za formularze potrzebne do wyborów, oraz koszty ustalenia wyniku wyborów ponosi Skarb Śląski, wszystkie inne koszty wyborów ponoszą poszczególne gminy.

Art. 15.

Ustawa niniejsze obowiązuje od dnia jej ogłoszenia.

Art. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Radzie Wojewódzkiej.

Art.

Uprawniony do wybierania posłów na Sejm Śląski jest, kto:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) w dniu wyborów ukończył 25. wiek życia,
- 3) w dniu wyłożenia listy wyborczej (kartoteki wyborczej) zamieszkuje w przeciągu jednego roku bez przerwy na terenie Województwa Śląskiego

Art. 2...

I. Prawa wyborczego pozbawiony jest:

- 1) kto został oddany pod kuratelę lub podlega tymczasowej opiece albo znajduje się z powodu umysłowej ułomności pod opieką,
- 2) (porównaj druk nr. 827, art. 4, lit. a 3)

II. Wykonanie prawa wyborczego jest w zawieszeniu:

dla członków armii czynnej, do której zalicza się wszystkich szeregowych, podoficerów i oficerów.

III. Prawa wyborczego wykonywać nie mogą:

- 1) Osoby, umieszczone z powodu choroby lub nieudolności umysłowej w zakładzie kuracyjnym lub opiekuńczym,
- 2) Więźniowie karni i śledczy jak również i osoby, trzymane z powodu sądowego lub policyjnego zarządzenia pod ochroną. Przepis ten nie ma zastosowania do osób, znajdujących się z powodów politycznych w więzieniu ochronnym.

Art.

Wybierać może tylko, kto został włączony do listy wyborców (kartoteki wyborczej). Prawo wyborcze wolno tylko w jednym obwodzie wyborczym wykonywać.

Art. ...

Prawo wybieralności posiada każdy do wyborów uprawniony oszowiek,
liczący w dniu wyborów 30 lat i nie wykluczony od prawa wyborczego.
